

KNOKKE

(Een vakantieverhaal)

Een zomerse dollemanswind blies zelfs grote bloempotten op trottoirs omver en veroorzaakte tijdelijk een zwarte stuifsneuw in de winkelstraten en op het Van Bunnenvlein in badstad Knokke. Het was een ongewoon tafereel begin juli – de eerste dagen van het nieuwe hoogseizoen aan de Belgische kust. Kromgebogen gezinnen haastten zich worstelend tegen de stormwind in weer naar hun veilige vierkante meters. De haren van een dappere enkeling werden beurtelings naar achteren geëlektrificeerd en weer naar voren gerukt.

Arend bestelde op het Van Bunnenvlein – niet binnen, niet buiten, onder een luifel met wapperende flapperende zeildoeken – een portie Hollandse Nieuwe. Hij had zicht op het tempeest: schuin gegeselde regenstriemen die in volle zwiepvaart vanuit de zee de stad in gejaagd werden, bijwijken begeleid door gierend gefluit. Dat vond hij best gezellig, voor de duur van een paar uur.

Vlak naast hem, aan zijn linkerkant, was een gezelschap geland van twee oma's en twee piepjonge kinderen, geheel verpakt in lange windjacks. Het donkerblauw overheerste. De kinderen schoven naast elkaar aan op een bank. Nog net voor een stoute windvlaag de menukaart uit de oma-handen rukte, werd beslist er een broodjesfestijn van te maken. Zo had de ene leidinggevende oma het hardop voorgelezen op verordenende toon. Americain. Tonijn. Kaas. Ham. Zelfs kaas én ham. Enzovoort. Zoveel keuze.

'Wat is tonijn?' vroeg een van de kinderen.

'Een vis,' antwoordde de menu-oma.

'Konijn!' riep het andere kind.

'Sst!'

Inmiddels waren Arends maatjes opgediend. Het tonijnkind zei hardop 'bah, vis!' en wees naar zijn bord. Enkel de koppen van de maatjes waren zichtbaar onder de laag snipperui. Arend had het gehoord, maar vertikte het te reageren, ook al geleek het per ongeluk op het woordspelerige 'bakvis'. Hij had er met de oma's een leuk dialogje over kunnen ontwikkelen. Of met die leuke vakantiekindjes. De hoofd-oma zei rustig-vermanend: 'Dat zeg je niet'. Ze lieten hem verder ongemoeid. Misschien dachten ze dat hij doof was. Waarom niet.

Niet erg? Niet erg. Toen voelde Arend nog niet de dwingende behoefte het aanpalende grut te wurgen. Nog niet.

Maakt wind kinderen onrustig? Dat is een wijdverbreid cliché in de lagere scholen. Als bij hevige wind bomen al buigen en takken al zwiepen, wat kan die dan ook niet met kleine kinderen uitspoken? Knokse wind bijvoorbeeld zorgt ervoor dat kinderen willen knokken. De wurgbehoefte groeide bij Arend toen het ene kind – dat van bah, vis! – koppig niet wou opschuiven nadat het duidelijk en opzettelijk al driekwart van de bankruimte had ingepalmd. Het. wou. van. geen. wijken. weten. Het eerder onzichtbare kind werd daardoor verder naar het linkerhoekje toe geperst. Plaatsvervangend kregelig ging Arend het grote aantal bonen te lijf dat de onder de uien verscholen maatjes

omringde. Meer kon hij niet doen: hij was van dit alles de grimmige getuige door zijn aanpalende positie. Nauwelijks een halve meter scheidde zijn tafel van de hunne. En één mes. Dat al naar vis rook. Een armlengte verwijderd van de plaaggeest.

Toen ging de ene oma buiten roken, in de kolkende wind op het plein. Bijna werd ze opgetild. Haar donkerblauwe lange windjack bolde op als een zeppelin. De andere oma, die tot nu toe vooral gezwegen had, siste de kinderen streng toe. Had ze op dit ogenschijnlijk onbewaakte moment gewacht? Ze werd onderbroken door de komst van de planken met het broodfestijn op. Americain. Tonijn. Kaas. Ham. Kaas én ham. Enzovoort. De keuze. Ze wenkte de rookster met een dwingend handgebaar.

De op de menukaart aangekondigde 'broodjes', verkleinwoord, waren zo groot als kinderhoofden. Ze werden rijkelijk begeleid en omkranst door allerlei roods en groens en ander gezonds en ongezonds-in-minikuipjes. Op de vier planken prijkten eigenlijk vier niet-warme volle maaltijden. Toen de uitgerookte oma weer aan tafel kwam, slaakte ze zowel bewonderende als verbaasde als verontruste kreetjes hierover. Daarna vertaalde ze wat ze bedoelde:

'Hadden we dat geweten, dan hadden we er maar twee besteld hoor. Zoveel!'
Oma Twee knikte medeplichtig.

Onmerkbaar zijkijkend naar het verdere spektakel begon Arend nu zijn Nieuwe te opereren. Het was even zoeken, want het vette lekkers lag werkelijk bedolven onder een grote hoeveelheid versnipperde ui. Aan de belendende tafel barstte de voedingsstrijd in volle hevigheid los. Kinderhoofden werden ontrafeld; groenten opzijgeschoven.

Arend concentreerde zich weer op het tempeest en de maatjes. Een gezellige combinatie. Een kwartier later had het wonder zich voltrokken: na zogezegde beëindiging van de maaltijd lagen er op de planken van de kinderen grotere hoeveelheden voedsel dan er aanvankelijk geleverd waren, weliswaar nu in stukken en brokken. Het festijn was een voedsel-piramidale ruïne geworden.

'Zie je wel! Kijk nu!' (Oma Eén)

'Kijk nu!' (Oma Twee)

Zelfs Arend keek nu even écht. Ook Oma Twee kwam in aanmerking voor een wisse wurgdood. De broodplanken van de oma's waren pijnlijk blank. Er viel geen blaadje, scheutje of kruimel meer te bespeuren. Alles was op.

'We hadden er twee kunnen delen.'

De ene oma zei alles duidelijk hardop, zich tegelijk tot iedereen aan tafel richtend. De andere oma herhaalde en knikte alleen maar en keek bedenkelijk – bijna bestraffend – naar de kinderhoofden, de echte. Op de planken prijkten de ontzielde uiteenge-rukte broodhoofden.

Arend grinnikte onzichtbaar en scheidde van zijn laatste maatje de staart van de romp.

Een nieuwe windvlaag die vanuit de zee kwam, joeg nog twee luifelklanten naar binnen. Ze hadden naast een verwarmend nepvuurtje met gasvlammen onder een stomp gezeten, maar vonden het nu blijkbaar te bar worden. Twee asbakjes kletterden op de grond en tolden een eind gek weg over het plein.

‘Het was heel lekker,’ zei de rook-oma, toen de dienstster kwam afruimen. ‘Maar een beetje veel. Goed om te weten voor een volgende keer. De rekening graag.’

‘Een beetje veel,’ papegaaide Oma Twee.

De dienstster glimlachte de eeuwige horeca-glimlach. Ze toverde alle troep op één plank en ging jonglerend met de andere planken op één arm terug naar binnen.

Arend grinnikte andermaal onzichtbaar. Het gewrik, geduw en geschuif op de kinderbank begon weer. Het aangevallen kind bood meer weerwerk, wellicht gesterkt door het broodjesfestijn en het suikergehalte in de zero-cola.

‘Nu is het genoeg!’ kraste de zwijgzame oma. ‘We zijn weg.’

Nadat het viertal na de geldelijke plichtplegingen vertrokken was, een donkerblauwe armada met volle zeilen, landinwaarts gejaagd door de wind, bestelde Arend nog een glas jenever. Pas achteraf besepte hij het cliché van het geslaagde huwelijk tussen Hollandse Nieuwe en jenever. Tot zijn voldoening kwam de jenever eraan in een groot rond glas, niet in zo’n pietluttig neutjesgedoe, zodat van een ‘bel’ jenever sprake kon zijn, zoals bij een ‘bel’ cognac.

‘Bah, vis,’ mompelde hij, ‘bah, rotkind.’

Hij nipte van zijn bol/bel en leunde behaaglijk achterover. Schuine regen striemde onverdrotten in wijde waaiers over het Van Bunneplein. Dat kon niet blijven duren zonder ernstige schade. Het chique Knokke kon dit niet bolwerken. Urenlang al waren de korte broeken, bruine benen en dure shopping bags uit het straatbeeld verdwenen. De economie van die dag werd op z’n minst gedecimeerd. De zonnecrème-industrie was in gevaar.

Ter rechterzijde van Arend, tegen de enige onbeweeglijke wand aan, zijnde de eigenlijke gevel van het eethuis, zaten nog drie luifelklanten: een duidelijk nieuw samengesteld koppel (oudere man, jongere vrouw) en vlakbij een tegen zichzelf pratende vrouw met een hondje aan de lijn/tafelpoot – dat zich ook al kefferig onrustig gedroeg door de wind. Het dribbelde voortdurend – met zijn tafelpootje als as – van hot naar her. ‘Van de vierhonderd studenten Psychologie zijn er maar drie geslaagd,’ zei de vrouw plotseling hardop, waarbij ze vier vingers omhoogstak. Arend keek opzij. De mededeling was blijkbaar niet tot hem gericht. Het duo keek ook opzij. Het was evenmin voor hen bedoeld. Na deze proclamatie, waarop ze blijkbaar geen antwoord verwachtte, verviel de vrouw opnieuw in innerlijk getater, zich soms ook tot het hondje richtend. Al die tijd (het grut, de oma’s, de maatjes, de bel) had ze haar koffie onaangeroerd gelaten. Op het tafeltje van het gelukkige paar verderop prijkten twee klassieke halflege streekbieren. Al net zo klassiek bogen zich af en toe de twee hoofden voorover om van deze heerlijke kelken te nippen: een krullerig grijs en een ravenzwart.

Het peil van de jenever daalde, hoe zuinig de slokjes ook waren. Net toen Arend de bodem van de bel had bereikt, gebeurde het. Waarom zou het chique Knokke niet in aanmerking komen voor rampspoed? Waarom denken we altijd dat we zelf immuun zijn en dat de catastrofes zich ergens anders voordoen? Betekenen art galleries, witte villa’s, strandligzetels en gestreepte badhokken dan geen verzekering voor een lang luxueus leven en vormen deze dan geen voorhoede tegen alle vormen van mogelijk ongeluk? Neen.

Arend pootte zijn lege bel weer op tafel neer net op het ogenblik dat een dolle windhoos het hele zeildoeken santenkraam beetnam, optilde en de lucht in zwierde. Het onvolkomen tentgevaarte (twee wanden, één dak) zeilde even als een ongeleide parazeiler boven het Van Bunneplein, zijn vier dakloze luifelgasten aan hun stoelen genageld op de begane grond onthutst achterlatend. Met wapperende flappen sputterde het daarna als een losgeslagen ballon de grote winkelstraat in, waar het in duikvlucht landde op een donkerblauw kwartet van twee oma's en twee kleinkinderen, die net de straat overstaken. Een gigantische grijpgrage hongerige vleermuis had zich meester gemaakt van vier broodjeseters.

In het uiterste linkerhoekje van zijn blikveld had Arend de grillige nederdaling van het gevaarte gedeeltelijk gezien. Die veroorzaakte een onaards plofgeluid, dat niet thuis hoorde in een winkelstraat. Er waren ook wat nevengeeluiden: geschuur, gesleep, geschraap, gekraak, gerinkel. Omdat hij geen ramptoerist was, bleef hij zitten, ook deels uit verbijstering, onder de blote hemel, tussen het aanhoudende gekef van het mormel door opgewonden woorden met de resterende drie gasten wisselend. Uit de zaak zelf kwamen klanten en personeel naar buiten gehold. Enkelen haastten zich over het plein naar de winkelstraat – de landingsbaan van het projectiel –, voortgestuwd door niet-aflatende windstoten. Arend en het koppel volgden nu ook, terwijl de psychologievrouw, worstelend met het keffertje, zichzelf ook per ongeluk aan die tafelpoot vast-snoerde.

Ondanks het aanhoudende tempeest verschenen de korte broeken en de bruine benen weer op straat, meertalige exclamaties uitend. Er werd openbaar getwijfeld en gewiefeld in verband met het binnenbreken of openrijten van het kaduke zeildoeken landingsstel. Het lag er onheilspellend hopeloos bij, vormeloos, terwijl men van uit de buik van het monster stemmen hoorde – bange kinderstemmen, schorre oude keelklanken –, tot sirenegeloei en blauw gezwiep van zwaailichten eraan kwamen en alle twijfel wegveegden. Gered.

De wedergeboorte van twee oma's en twee kleinkinderen werd opgelucht begroet. Arend nam een foto van het tafereel en wiste die een dag later weer. Het leven was niet alleen knokken. Niet alleen een lotto. Het was ook vergetelheid. Die mantel, weet je wel.

De Knokse economie plooidde die dag nogmaals dubbel onder deze onverwachte obstructie, want de winkelstraat (zowat de aorta van de stad, de hoofdadere van de welvaart) werd nog urenlang afgesloten voor het verkeer. Van shopping bags was in deze opgelegde sperperiode evenmin sprake.

De helft van het donkerblauwe kwartet leefde nog lang en gelukkig.

Door een ongelukkige samenloop van omstandigheden en knooppunten wurgde het keffertje op het terras zichzelf, onder een blote grijze hemel. Er waren geen getuigen.

JORIS DENOO